

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

Arts & Music

afgazad@gmail.com

هنر و موسیقی

بهرام رحمانی
۲۸ مارچ ۲۰۲۳

معرفی و بررسی فیلم برادران لیلا (Leila's Brothers)

فیلم فقط یک سرگرمی نیست. فقط داستان و تخیل نیست. هم‌زمان نمایانگر واقعیات جامعه است. فیلم تأثیر مهمی در ساختن افکار عمومی دارد. در فیلم‌سازی و صنعت سینما کمابیش مشخص می‌شود، که چه نوع فرهنگی بر جامعه حاکم است.

برادران لیلا (Leila's Brothers)، سومین فیلم سعید روستایی است. این فیلم در جشنواره کن سال ۲۰۲۲ میلادی اکران شد و مورد تحسین منتقدان قرار گرفت.

بازیگران عبارتند از: ترانه علیدوستی، نوید محمدزاده، پیمان معادی، سعید پورصمیمی، محمد علی‌محمدی و فرهاد اصلانی.

کارگردان و نویسنده: سعید روستایی

مدت زمان: دو ساعت و ۴۵ دقیقه

فیلم برادران لیلا سومین ساخته سینمایی سعید روستایی است. این فیلم با ترکیبی از بهترین بازیگران سینمای ایران یکی از پروژه‌های کنجکاوی‌برانگیز این سال‌ها بود. فیلمی که به‌دلیل خواسته‌های کارگردان از حضور در جشنواره فجر جمهوری اسلامی، انصراف داد و بعد از حضور در جشنواره کن و حاشیه‌هایش در ایران، حالا نسخه غیرقانونی آن دست به دست می‌شود.

در یکی از صحنه‌های ابتدایی فیلم، تولد فرزند جدیدی جشن گرفته می‌شود. به پدر بزرگ می‌گویند او پسر است ولی وی باورش نمی‌شود چون این ششمین نوه او است و هر ۵ دفعه قبلی پسرانش به او دروغ گفتند و وانمود کردند که بچه پسر

است که چنین نبوده است. جشن در خانه پدربزرگ برپا شده و یکی از پسران از آشپزخانه پدر غذا می‌دزد تا برای خانواده‌اش ببرد...

در روزهای پایانی فروردین ۱۴۰۱ بود که خبر رسید فلم برادران لیلا Leila's Brothers یکی از فلم‌های بخش اصلی مسابقه جشنواره کن بود.

رسانه‌های فرانسوی در آستانه برگزاری این جشنواره از خلاصه داستان فلم روستایی رونمایی کردند؛ داستان فلم درباره زنی است به‌نام لیلا (ترانه علیدوستی) که در سن چهل سالگی، تمام زندگی خود را صرف مراقبت از والدین و ۴ برادرش کرده است. خانواده‌ای که دائماً در حال بحث و زیر فشار قرض‌های متعدد است. در حالی که برادران او به سختی تلاش می‌کنند که خرج زندگی خود را دریاورند، در این شرایط لیلا برای برون رفت از این وضعیت طرحی مطرح می‌کند و...

با توجه به فرهنگ حاکم بر جامعه ما، به‌نظرم فلم «برادران لیلا»، نسبتاً خوب ساخته شده و بازی‌ها هم خوبند. کار فلم‌ساز متعهد و مردمی، این است که واقعیت‌های جامعه را به تصویر بکشد.

اعزام اون حجم از گارد دولتی برای سرکوب کارگران اعتصابی و این‌که هر لحظه گرانی و تورم و قیمت دلار بالا می‌رود؛ یا بسیاری از خانواده‌ها مجبورند والدین و فرزندان به دلیل فقر در یک خانه کوچک و در کنار هم ردیف بخوابند، واقعیت دارد.

فلم جدید سعید روستایی بار دیگر در فضا سازی عملکرد بسیار خوبی از خود به نمایش گذاشته و بخشی از فرهنگ سیاه برخی از خانواده‌های ایرانی را به‌تصویر می‌کشد. جایی که تظاهر و چشم در چشمی در اولویت بالاتری نسبت به واقعیت قرار می‌گیرد.

سعید روستایی، کارگردان این فلم، بار دیگر نشان داده که خانواده و فرهنگ ایرانی را به‌خوبی می‌شناسد و می‌تواند سیاه‌ترین بخش آن را با زبان سینما به تصویر بکشد.

سومین فلم بلند سعید روستایی، درامی است درباره خانواده‌ای از طبقه کارگر؛ فلمی که خوش‌بختانه به یکی از نویدبخش‌ترین استعدادهای جدید سینما فرصت می‌دهد تا پس از رونمایی از فلمش در جشنواره کن، بیش‌تر در کانون توجه قرار بگیرد.

در فلم «برادران لیلا»، بسیاری از خانواده‌های ایرانی، وضعیت رقت‌انگیزی را سپری می‌کنند، اغلب خانواده‌ها فروپاشیده و یا در حال فروپاشی است.

در این فلم، تنها کسی که جلوی این فروپاشی را می‌گیرد خواهر با اراده خانواده است که از تکیه کردن به مردان خانواده برای انتخاب آینده‌اش خسته شده است.

در این فلم، ترانه علیدوستی، در نقش لیلا ظاهر می‌شود از بازیگران مردی که دورش را پر کرده‌اند یک سر و گردن بالاتر و آگاه‌تر است. اما این بخشی کلیدی از دردها و رنج‌هایی خانواده‌هایی است که سعید روستایی در فلمش که نزدیک به سه ساعت است، به تصویر می‌کشد.

روستایی، شاید پس از نمایش فلم ابد و یک روز در سال ۲۰۱۶، معروف‌تر شده است، فلمی دیگری راجع به خانواده‌ای که در تنگنا است.

روستایی متولد سال ۱۳۶۸، نماینده نسل جدیدی از کارگردانان صاحب سبک ایرانی است. فلم‌های او نقدهای اجتماعی را در بافت خود جای می‌دهند و به تصویر می‌کشند.

از میان برادران لیلا، بازی پیمان معادی خیلی خوب است. دیالوگ‌های ترانه علیدوستی، قوی و محکم است به‌طوری که در اغلب اوقات برادرانش را قانع می‌کند. در واقع در این فلم نه پدرسالاری و مردسالاری بلکه برعکس، بلکه زن‌سالاری به تصویر کشیده است.

کشمکش اصلی فلم، در رابطه با مسن‌ترین مرد در خانواده جورابلو، اسماعیل (با بازی سعید پورصمیمی) است که تمام عمرش به سختی کار کرده است. حالا او تصمیم دارد برای دارایی ناچیزش تصمیم بگیرد و از این طریق بزرگ فامیل به حساس آید. تصمیم می‌گیرد آن را خرج بزرگ بودن کل فامیل شدن بکند. به‌نوعی با یک معامله، بزرگ و «پدرخوانده» نامیده شود. در حالی که او در خانواده رقیب سرسختی هم دارد.

او به عموزاده‌اش بایرام (با بازی مهدی حسین‌نیا) اعتماد می‌کند. بایرام از اسماعیل می‌خواهد بنا به رسم خانوادگی سکه‌هایش را که تمام دارایی اسماعیل است در عروسی پسر بایرام به‌عنوان کادو، هدیه دهد. آن‌هم با این وجود که سال‌ها پیش بایرام برای عروسی پسر اسماعیل نیامد و هیچ اهمیتی برایش قائل نشد.

اما لیلا تصمیم می‌گیرد خودش مسئولیت اوضاع را به‌دست بگیرد. در چهل سالگی، لیلا از تماشا کردن تقلائی دائم مادر و چهار برادرش به تنگ آمده است. پس از این‌که تنها عضو مشغول به کار ثابت خانواده، علیرضا از کار (در کارخانه) بیکار می‌شود، دیگر نمی‌تواند دست روی دست بگذارد و اجازه دهد خانواده‌اش خودشان را نابود کنند. به‌همین دلیل، لیلا با بغض از علیرضا می‌خواهد تا با برادرانش کسب و کاری را آغاز کند. بزرگ‌ترین برادر پرویز (فرهاد اصلانی) در پاساژ لوکسی در تهران نظافت‌چی توالت است و از مراجعین پول می‌گیرد. فرهاد (محمدعلی محمدی) که کم‌هوش است چیزی جز یک ماشین ندارد و منوچهر (پیمان معادی) در بدهی غرق شده و گرفتار شرکت هرمی است.

آن‌ها به این فکر می‌افتند که در پاساژی که پرویز یکی از برادران در توالت آن‌جا کار می‌کند مغازه‌ای دست و پا کنند. آن‌ها عجول و شتاب‌زده و به‌طور کلی بی‌مسئولیت هستند و تنها مغز متفکر خانواده لیلا است. تنها کاری که بلدند جر و بحث و غر زدن است. به‌همین خاطر هم به کسی مثل لیلا نیاز دارند تا آن‌ها را جمع و جور کند. با این‌که در موفقیت نقشه‌های لیلا نیز اطمینانی وجود ندارد.

در جایی از فلم منوچهر خانواده را به دفتری شیک می‌برد. در آن‌جا هم‌اتاقی‌اش به خواهر و برادرانش توضیح می‌دهد که چگونه می‌توانند با نوعی کلاهبرداری پولدار شوند. پس از آن به مرکز خریدی می‌روند که لیلا می‌خواهد مغازه باز کند. بعد اما صحنه عروسی پسر بایرام است، جایی که اسماعیل لحظه شکوه‌مندی برای خود زیر پول‌هایی که مهمان‌ها پرتاب کردند و همه مشغول رقص و آواز هستند.

فلم برادران لیلا مملو از بازی‌های فوق‌العاده از ترکیب بازیگرانی است که اغلب‌شان در «متری شش‌ونیم» هم بازی کرده‌اند. این‌ها همه نشان می‌دهد که روستایی ۳۲ ساله، فلم‌ساز توانمندی است.

یکی از بهترین فلم‌های جنایی-تبه‌کاری که در سال‌های اخیر ساخته شده، درام پلیسی و حماسی سعید روستایی نویسنده و کارگردان با عنوان «متری شش‌ونیم» است؛ فلمی که داستانش در تهران امروز روی می‌دهد و مملو از فساد و معتادان و پلیس‌هایی است که مبارزه می‌کنند تا شهر از کنترل‌شان خارج نشود.

این فلم بر محوریت «لیلا» با بازی ترانه علیدوستی و چهار برادرش است که هر کدام از آن‌ها شکل و شخصیت متفاوتی دارند. در ابتدای فلم، یکی از برادران لیلا به‌نام علیرضا با بازی نوید محمدزاده از شغل کارگری خودش اخراج می‌شود. در سکانسی مهیج، با یورش پلیس ضدشورش به یک کارخانه، تعداد زیادی از کارگران فرار می‌کنند و در همین حین نیز بیننده متوجه می‌شود که رییس شرکت تمام درآمدها را اختلاس کرده است.

سه برادر دیگر لیلا نیز شامل منوچهر با بازی پیمان معادی، فرهاد با بازی محمد علی‌محمدی و پرویز با بازی فرهاد اصلانی است. منوچهر فردی آسیب‌پذیر است؛ فرهاد به شغل راننده تاکسی مشغول است که بدنسازی نیز انجام می‌دهد و پرویز نیز سرایداری چاق و اهل خانواده است.

پدر آنها نیز اسماعیل با بازی سعید پورصمیمی است که می‌خواهد بچه‌هایش و همچنین خانواده و طایفه‌اش به او احترام بگذارند، به خصوص پس از این‌که پدرسالار پیر این خاندان از دنیا می‌رود و همین باعث می‌شود تا اسماعیل خودش را فرد مناسبی برای جانشینی او ببیند.

لیلا، مصلحت‌گرا و مجرد است و تنها فرزند خانواده محسوب می‌شود که شغلی مناسبی دارد. از آن‌جا که او یک زن است، معمولاً توسط پدر و برادران خود نادیده گرفته می‌شود. او شاهد است که پدر و برادرانش پشت سر هم تصمیمات اشتباهی اتخاذ می‌کنند و همین، یکی از نکات مهم در فلم به شمار می‌رود که پر از ایده‌ها و نقدهای اجتماعی است. نوید محمدزاده که نقش آفرینی برجسته‌ای در فلم «متری شش و نیم» داشت، در این‌جا نیز خیره‌کننده ظاهر شده و یکی از به یادماندنی‌ترین صحنه‌های او در فلم نیز صحنه‌ای طولانی و طاقت‌فرسا است که در آن، او با یکی از اعضای خانواده رقیب صحبت کند تا در عروس پرهزینه پسرش از او کلاهبرداری کند.

این سکانس پیرامون تبدیل شدن اسماعیل به‌عنوان پدرسالار خاندان است؛ او برای دست یافتن به این عنوان، پنج فرزندش را فریب می‌دهد تا از پولی چشم‌پوشی کنند که می‌تواند سرمایه‌گذاری تجاری امیدوارکننده و خوبی باشد. هر چند که این سرمایه‌گذاری که شامل تبدیل کردن حمام و توالت پرویز در فروشگاه به یک بوتیک لباس جدید می‌شود نیز ظاهراً مشکلات قانونی دارد.

از سوی دیگر، لیلا تنها کسی است که در این خانواده درآمدی واقعی دارد و همین منجر به شکل‌گیری داستانی می‌شود که در آن، تمام افراد و اعضای خانواده مدام در حال کنش و واکنش با یکدیگر هستند. همه می‌خواهند پیشرفت کنند اما برای انجام این کار باید به‌طور اجتناب‌ناپذیری روی شخص دیگری پا بگذارند، حال آن فرد می‌خواهد برادر و خواهر یا پدر و همسایه باشد.

سعید روستایی که فلم‌نامه فلم «برادران لیلا» را نوشته است، تلاش زیادی می‌کند تا نشان دهد چه‌طور فساد به هر سطح از زندگی نفوذ کرده است. از افراد برجسته و پولداری همچون مالکان کارخانه تا فردی ساده همچون پرویز که در فروشگاه به‌عنوان یک سرایدار فعالیت می‌کند و از مشتریان برای استفاده از توالت‌ها دو برابر پول می‌گیرد، همگی به‌نوعی درگیر فساد هستند.

در واقع این فلم، روی داستان پدرسالار و وارثانش تمرکز دارد. هر کدام از کاراکترها تضادهای مختلفی دارند و مشخص نیست که برای خانواده یا منافع خودشان تلاش می‌کنند؛ این در حالی است که به‌خوبی می‌دانند که به ندرت کار درست را انجام می‌دهند.

از خرداد ماه سال ۱۴۰۱ که فلم «برادران لیلا» سعید روستایی در جشنواره فلم کن رونمایی شد در نهایت این فلم در ایران، توقیف شد.

فلم برادران لیلا در ساعت ۵ و ۳۰ دقیقه، چهارم خرداد ۱۴۰۱، در جشنواره کن به نمایش درآمد. نشست خبری فلم سینمایی برادران لیلا در محل کاخ جشنواره کن، با حضور سعید روستایی کارگردان، پیمان معادی، ترانه علی‌دوستی، سعید پورصمیمی و نوید محمدزاده برگزار شد.

خبرنگاری درباره زمان طولانی فلم پرسید، روستایی پاسخ داد: نسخه اولیه فلم بیش از ۳ ساعت بود و سعی کردیم در تدوین‌ها آن را کوتاه کنیم. امیدوارم بتوانم فلم را در زمان مناسب در سینماهای ایران اکران کنم.

سعید روستایی درباره طبقه متوسط در ایران هم گفت: در ۱۵ سال اخیر طبقه متوسط به‌خاطر شرایط اقتصادی ضعیف‌تر و باریک‌تر شده است. ما حتی داریم می‌بینیم که خانه‌ها هر روز کوچک‌تر و نوع غذا خوردن هم عوض می‌شود. همه این‌ها در سرنوشت آدم‌ها تأثیر می‌گذارد.

نوید محمدزاده درباره ماجرای فرش قرمز گفت: به‌منظرم واکنش‌ها بیش‌تر مثبت بود و واجب است که به عشق احترام بگذاریم.

خبرنگاری درباره موضع‌گیری‌های ترانه علیدوستی پرسید و او پاسخ داد: من هم یک شهروند ایران هستم و در مقابل اتفاقات باید واکنش نشان بدهم. البته که این مواضع کامل و کافی نیست.

علیدوستی، هم‌چنین درباره سرمایه‌آوری چون شهرزاد و برادران لیلا گفت: ما خیلی درباره سرمایه‌گذاران نمی‌دانیم و البته باید بعد از ماجرای سریال شهرزاد دقت بیش‌تری کنیم. ما با تهیه‌کننده قرارداد امضاء کردیم و دست من نیست که بخواهم بدون سرمایه‌گذار چه کسی است. من این کار را توجیه نمی‌کنم اما باید از این به بعد دقت بیش‌تری کنیم.

خبرنگاری درباره تهیه‌کنندگی روستایی در فلم برادران لیلا پرسید و روستایی در پاسخ گفت: من و پیمان معادی قرار بود سر فلم متری شش و نیم تهیه‌کنندگی کار را انجام دهیم. اما پروسه تأیید مجوز طول کشید. اما شرایط برای تهیه‌کنندگی این فلم ایجاد شد. گرفتن مجوزها در ایران شرایط ویژه خودش را دارد.

پیمان معادی بازیگر فلم نیز درباره ابعاد تأثیرات تورم در ایران گفت: مسائل معیشتی در ایران باعث شده است بسیاری از افراد طبقه رفاه خود را تغییر دهند. الان وقتی یک یخچال خراب می‌شود هزینه تعمیر آن بسیار بالا است. وقتی مردم به‌خاطر تورم درگیر معیشت هستند دیگر نمی‌توانند به مسائل مهم‌تر فکر کنند و این شرایط را سخت می‌کند.

ترانه علیدوستی اولین تجربه همکاری با روستایی را دارد و پیش از این علیدوستی با فلم فروشنده در جشنواره کن حاضر شده بود.

نوید محمدزاده و پیمان معادی ۲ بازیگر ثابت سه فلم روستایی تا امروز بودند.

پس از پذیرش فلم در جشنواره کن سعید روستایی در یک پست اینستاگرامی اعلام کرد فلم را به زودی و پس از پایان جشنواره کن در ایران اکران می‌کند. روستایی هم‌چنین اعلام کرد حاضر نیست حتی یک فریم از فلمش سانسور شود. وزیر ارشاد مدتی پس از جشنواره کن گفت: فلم برادران لیلا بدون دریافت مجوز اکران به جشنواره کن رفت و عوامل آن به‌دلیل عدم رعایت قانون مشمول ضوابط تنبیهی می‌شوند. وقتی سازمان سینمایی به دست‌اندرکاران فلم اعلام می‌کند که باید مجوز اخذ شود ولی آن‌ها بدون اعتنا به این مسئله، این کار را انجام می‌دهند، به‌طور طبیعی باید قانون اجرا شود.

در ۲۵ اسفند ۱۴۰۱ و هم‌زمان با پخش این فلم در یکی از وی‌اودی‌های فرانسوی زبان، نسخه با کیفیت ولی غیرقانونی فلم برادران لیلا در ابعاد وسیع منتشر شد. این فایل، زیرنویس و باند دوبله فرانسوی دارد.

لیلا در ۴۰ سالگی تمام زندگی خود را صرف مراقبت از پدر و مادر و چهار برادرش کرده است. در کشوری که خانواده دائما با هم بحث می‌کنند و در زیر بار بدهی خرد می‌شوند. لیلا در حالی که برادرانش در تلاش برای گذراندن زندگی خود هستند، نقشه‌ای می‌کشد تا با راه‌اندازی یک تجارت خانوادگی آن‌ها را از فقر نجات دهد.

در حالی‌که آن‌ها به‌شدت به حمایت مالی نیاز دارند، لیلا متوجه می‌شود که پدرشان اسماعیل مخفیانه یک میراث خانوادگی را پنهان کرده است. او این میراث را به‌عنوان یک پیشنهاد برای تبدیل شدن به پدرسالار جدید خاندان، بالاترین افتخار در سنت ایرانی نگه داشته است. این اتفاق باعث هرج‌ومرج در خانواده‌ای می‌شود که از پیش نیز

شکونده بود. با بدتر شدن وضعیت سلامتی پدر، اقدامات هر یک از اعضای خانواده به تدریج خانواده را یک‌قدم به سمت انفجار نزدیک می‌کند.

فلم برادران لیلا داستان دختری به نام لیلا با بازی ترانه علیدوستی و چهار برادرش است که هر کدام از آن‌ها ظاهری متفاوتی دارند. در آغاز فلم، یکی از برادران لیلا به نام علیرضا با بازی نوید محمدزاده از شغل کارگری خودش اخراج می‌شود. در سکانسی هیجان‌انگیز یورش پلیس ضدشورش به یک کارخانه را می‌بینیم که به کارگران حمله و حتی تیراندازی می‌کنند در همین لحظه متوجه می‌شویم که رییس شرکت تمام درآمدهای آن‌ها را اختلاس کرده است.

لیلا به غیر از علیرضا سه برادر دیگر با نام‌های منوچهر (پیمان معادی)، فرهاد (محمد علی‌محمدی) و پرویز (فرهاد اصلانی) دارد. منوچهر فردی ضعیف است؛ فرهاد راننده تاکسی است که بدن‌سازی نیز انجام می‌دهد. پرویز نیز سرایداری چاق و اهل خانواده است. پدر آن‌ها نیز اسماعیل با بازی سعید پورصمیمی، فردی که همواره خواستار احترام از سوی بچه‌هایش و ایل و طایفه‌اش است که این خواسته او از بعد فوت پدرسالار پیر این خاندان شدت گرفته است و سبب شده تا اسماعیل خودش را فرد مناسبی برای جایگاه او ببیند.

لیلا تنها کسی است که در این خانواده درآمدی واقعی دارد و همین منجر به شکل‌گیری داستانی می‌شود که در آن، تمام افراد و اعضای خانواده مدام در حال درگیری با یکدیگر هستند. تمام اعضای این خانواده خواستار پیشرفت هستند اما برای این کار ناچارا باید روی اشخاص دیگری (چه خانواده باشد چه غریبه) پا بگذارند. همچنین در این دنیای نادرست بدون متوسل شدن به فریبکاری نمی‌توان به جایی رسید.

سعید روستایی کارگردان و نویسنده این فلم است که تا قبل از فلم برادران لیلا، فلم‌های ماندگاری همچون «ابدویکروز» و «متری شیش‌ونیم» را خلق کرده بود؛ همواره در تلاش است تا نشان دهد چه‌طور فساد به هر سطح از زندگی آدم‌ها نفوذ کرده است. این فساد هم افراد برجسته و پولدار همچون مالکان کارخانه و هم افراد ساده همچون پرویز که در این فلم به عنوان یک سرایدار در فروشگاه فعالیت می‌کند و از مشتریان برای استفاده از توالت‌ها دو برابر پول می‌گیرد، را شامل می‌شود.

یکی از جسورانه‌ترین کلاهبرداری‌هایی که در این فلم به آن پرداخته شده است، کسب‌وکاری می‌باشد که در آن، فرهاد از همه می‌خواهد تا در آن سرمایه‌گذاری کنند. در این کسب و کار خودروها به خریداری احتمالی پیش‌فروش می‌شوند بدون این‌که به آن‌ها تحویل داده شود. اما فرهاد اعتقاد دارد که این کلاهبرداری نیست، بلکه یک شغل محسوب می‌شود و در واقع وضعیتی را نشان می‌دهد که مرز بین این دو مورد تار شده است. نقشه فرهاد تنها یکی از برنامه‌های این خواهر و برادران است که برای پول درآوردن به اجرا می‌گذارند تا بتوانند همدیگر را گول زده و از نابودی نیز نجات دهند.

این فلم پر است از تنش‌هایی که در موقعیت‌های مختلف و با حضور کاراکترهای متفاوت احساس می‌شود که در آن، بازیگران به سبکی پرخاشگرانه به ایفای نقش پرداخته‌اند.

نوید محمدزاده با نقش‌آفرینی برجسته‌ای در فلم برادران لیلا، ظاهر شده و یکی از ماندگارترین صحنه‌های بازی او آن‌جاست که با یکی از اعضای خانواده رقیب صحبت کند تا در عروس پرهزینه پسرش از او کلاهبرداری کند. این سکانس پیرامون تبدیل شدن اسماعیل به عنوان پدرسالار خاندان است؛ او برای دست‌یافتن به عنوان پدرسالار، پنج فرزندش را فریب می‌دهد تا از پولی چشم‌پوشی کنند که می‌تواند سرمایه‌گذاری تجاری امیدوارکننده‌ای برایشان باشد. هرچند که این سرمایه‌گذاری که شامل تبدیل کردن حمام و توالت پرویز در فروشگاه به یک بوتیک لباس جدید می‌شود نیز ظاهراً مشکلات قانونی دارد.

اما در پی برخی اتفاقات و حواشی حضور بازیگران فلم «برادران لیلا» در جشنواره کن، این فلم به یکی از فلم‌های خبرساز در آن مقطع تبدیل شد و سرانجام ۳۰ خرداد ماه سازمان سینمایی اعلام کرد که پروانه نمایش فلم سینمایی «برادران لیلا» به‌دلیل تخلفات و سرپیچی از مقررات از سوی تهیه‌کننده و کارگردان آن، صادر نمی‌شود.

در بخش‌هایی از اطلاعیه سازمان سینمایی آمده است: «فلم "برادران لیلا" به تاسی از اصل "قانون‌گرایی، استانداردسازی و عدالت‌محوری" و به‌دلیل تخلفات آگاهانه و رفتار مغایر با قوانین و مقرراتی چون: شرکت در جشنواره‌های خارجی (کن) بدون عبور از مجرای قانونی و اخذ پروانه نمایش، سرپیچی از مقررات و اصرار بر ارائه نسخه اصلاح نشده برغم تعهدات صورت گرفته و استمرار بر تخلف و مداومت بر آن حتی بعد از جشنواره کن و شرکت در جشنواره مونیخ و در نهایت اعلام رسمی کارگردان محترم مبنی بر عدم پذیرش اصلاح فلم، این فلم تا اطلاع ثانوی و تا رفع موانع ایجاد شده، صلاحیت اخذ پروانه نمایش را نخواهد داشت».

و سعید روستایی کارگردان فلم در گفت‌وگویی با نشریه سینمایی «c'est quoi le cinéma» که شهریور ماه منتشر شد، گفته بود: داستان شخصیت‌های فلمش فوق العاده ترازیک هستند و البته بخشی از این فلم ادای احترام به فلم «پدرخوانده» ساخته «فرانسیس فورد کاپولا» است.

روستایی در این مصاحبه که هم‌زمان با آغاز اکران عمومی فلم «برادران لیلا» در فرانسه انجام شده بود، درباره زوای مختلف این فلم صحبت کرد.

۲۸ شهریور ماه نیز کارگردان فلم «برادران لیلا» این پرسش را مطرح کرد که چرا فلمش با وجود برخی ویژه‌های مهم برای شرکت در اسکار، در کمیته بررسی نماینده سینمای ایران به آکادمی وجود ندارد؟

سعید روستایی در گفت‌وگویی با ایسنا یادآور شده بود: فلم «برادران لیلا» در میان فلم‌های در حال بررسی در کمیته معرفی نماینده ایران به اسکار وجود ندارد در حالی‌که قرار بود در سازمان سینمایی انعطاف به خرج داده شود تا فلم برای گرفتن پروانه، به شورای پروانه نمایش ارجاع داده شود زیرا به هر حال ما با هماهنگی‌هایی فلم را به جشنواره کن فرستاده بودیم اما جای سوال است چرا حالا که به زمان معرفی نماینده اسکار رسیده‌ایم، «برادران لیلا» با تمام امتیازهایی که داشته از این رقابت کنار گذاشته شده است؟

به گفته وی، «برادران لیلا» از مدتی قبل اکران خود را در فرانسه آغاز کرد و تاکنون بیش‌تر از فلم «متری شش و نیم» که آن نیز در این کشور اکران شده بود، بلیت فروخته و فروش‌اش پس از سه هفته به هفتصد هزار یورو رسیده و به زودی به نزدیک یک میلیون یورو هم می‌رسد. حق پخش این فلم از سوی ۴۰ کشور دیگر دنیا خریداری شده و قرار است به اکران برسد. ضمن این‌که از سوی ۲۰ فستیوال هم دعوت شده است.

اما روند پیگیری نمایش فلم سعید روستایی در چند ماه اخیر به چند اظهار نظر کوتاه ختم شد و در نهایت شرایط اجتماعی، سیاسی و اعتراضات بزرگی که بعد از شهریور ماه و به دنبال کشتن «مهسا (ژینا) امینی توسط گشت ارشاد جمهوری اسلامی به‌وجود آمد باعث شد که این موضوع خیلی در رسانه‌ها مطرح نشود.

به گزارش خبرگزاری‌ها، فلم برادران لیلا ساخته سعید روستایی، برنده جایزه فیپرفی بهترین فلم بخش مسابقه اصلی جشنواره کن شد. روستایی پس از کسب جایزه، آن را به مردم داغ‌دیده آبادان تقدیم کرد.

هیات داوران فدراسیون بین‌المللی منتقدان (فیپرفی)، جایزه بهترین فلم بخش رقابتی اصلی را به فلم «برادران لیلا» ساخته سعید روستایی اعطا کرد.

بنا به گزارشات، ساعاتی پیش از مراسم اختتامیه هفتاد و پنجمین جشنواره فیلم کن، هیات داوران فدراسیون بین‌المللی منتقدان فیلم (فیپرشی)، آثار برگزیده خود در بخش‌های مختلف را معرفی کرد و فیلم «برادران لیلا» به کارگردانی سعید روستایی به عنوان برنده جایزه بهترین فیلم در بخش رقابتی اصلی انتخاب شد.

هیات داوران فیپرشی، به ریاست احمد شوکی، سینماگر مصری در بیانیه‌ای اعلام کرد فیلم «برادران لیلا» به دلیل «توانایی کارگردان در ساختن داستانی جذاب، بینش‌های فرهنگی بسیار متراکم، ترسیم دنیای کوچکی از مردسالاری ناکارآمد و تغییرات آزادانه و شادی‌بخش بین لحن‌ها» به عنوان بهترین فیلم بخش مسابقه اصلی جشنواره کن انتخاب شده است.

همچنین فیلم «خفتان آبی» ساخته مریم توژانی به عنوان بهترین فیلم بخش نوعی نگاه و «عشق بر اساس دالوا» ساخته امانوئل نیکوت هم بهترین فیلم در بخش‌های هفته منتقدان و دو هفته کارگردانان جشنواره کن به انتخاب هیات داوران فیپرشی شدند.

فیلم «برادران لیلا» روستایی، همچنین موفق به کسب جایزه شهروندی کن شد. جایزه حاشیه‌ای دیگر جایزه انجمن هنر و مقاله سینمای فرانسه بود که به «مثالث غم» ساخته روبن اوستلوند اهدا شد.

واکنش سعید روستایی به تحریم جشنواره فجر. پست اینستاگرامی سعید روستایی:

ماه غرق خون از پشت ابر بیرون آمد! تیرها به خطا رفتند، جان‌ها سبک روح شدند و باور و اعتماد و اطمینان چون دود به پرواز درآمدند. وطنم بوی خون می‌دهد، باد هر روز به یک جهت می‌وزد و من که چون بید از این طوفان می‌لرزم از خودم می‌پرسم تلخ‌ترین درد کدام است؟ چندین دروغ مانند این خطای خونین برای همیشه پنهان شد؟ آن‌که می‌گوید خطا بوده چرا به محکمه نمی‌رود و آن‌چه تا این حد پر خطاست چگونه قابل اتکاست؟ چرا جواب عزاداری برای نازنین گل‌های پرپر سرزیمنم باید گاز اشک‌آور باشد؟ مرگ چرا این قدر سهل شده است؟ ظلم چرا این‌گونه بی‌حجاب و عریان شده است؟ عجب است که آب سر بالا می‌رود، پدافند مستعد آفند شدن است و دروغ و تهدید کار روز و شب.

سعید روستایی، پیش از ورود به دنیای شهرت و فیلم بلند، سه فیلم کوتاه «شنبه»، «مراسم» و «خیابان خیلی خلوت» را ساخته بود. روستایی بلافاصله پس از ساخت سومین فیلم کوتاه خود که هوتن شکیبا، نوید محمدزاده و سعید چنگیزیان از بازیگران اصلی آن بودند، با ساختن «ابد و یک روز» در سن بیست و چهار سالگی تبدیل به یکی از جوان‌ترین کارگردان‌های موفق تاریخ سینمای ایران شد.

وقتی که روستایی، سال ۱۳۹۴، با «ابد و یک روز» وارد سینما شد، بسیاری او را پدیده‌ای نوظهور خواندند. فیلم روستایی با این که نخستین تجربه کارگردانی او در سینمای بلند بود، از پختگی کم‌نظیری بهره می‌برد. روستایی همچون یک محقق به لایه‌های زیرین شهر رفته بود و در اثرش نوعی حقیقت‌گرایی بود که امروزه کمبود آن به خصوص در سریال‌هایی که در شبکه نمایش خانگی پخش می‌شوند و سعی دارند داستان قشر فقیر جامعه را روایت کنند، دیده می‌شود.

روستایی فراتر از یک کارگردان و فیلم‌نامه‌نویس است. روستایی، برخلاف برخی از هم‌عصرهای خود، فیلم سازمانی نساخت و ترویج ایندولوژی سیاسی نکرد و همین است که او را متفاوت می‌کند.

روستایی از هیچ سازمانی خط نگرفته و برای هیچ شرکت بزرگی تبلیغات نکرده است. همین است که باعث می‌شود محبوبیت او بیش‌تر از هم‌نسل‌هایش باشد.

سعید روستایی یک کارگردان دغدغه‌مند است و در تمام آثار خود با این که شاید به‌طور برجسته قابل لمس نباشد، اما به وضع موجود معترض است. همین معترض بودن است که باعث می‌شود نسل جوان هم بتوانند به راحتی با فلم‌های او ارتباط برقرار کنند.

«برادران لیلا»، هر کمبودی داشته باشد اما از لحاظ بازیگری، اثری تحسین‌برانگیز است و تیم بازیگران موفق شده تنش موردعلاقه کارگردان را به اجرا درآورند.

این‌که پلیس کارگران اعتصابی را سرکوب می‌کند؛ این که کارخانه‌ها تعطیل می‌شوند و کارگران بیکار می‌گردند؛ یا قیمت سکه و دلار لحظه‌ای میره؛ شاید زندگی سخت بیش از ۹۰ درصد ایرانی‌هاست.

سکانس پایانی، مرگ پدر در جشن تولد نوه‌هایش است. همان‌طور که روی صندلی نشسته بود و سیگار می‌کشید سرش به‌سوی گردنش خم می‌شود انگار که خوابش برده است. غیر از یکی از پسرانش و لیلا، کسی متوجه مرگ او نمی‌شود و در میان رقص کودکان در جشن تولد، فلم به پایان می‌رسد.

فلم برادران لیلا، روایت‌گر خشم بی‌اندازه‌ای است که امروزه برخی افراد جامعه همچون «لیلا»، به موضوعاتی مثل سیاست و رسم و رسوم و خانواده و تربیت و...، آگاه است حتی آگاه‌تر از برادران و والدینش. خشم و نفرت لیلا از وقایع دور و بر خود و جامعه، به حدی بالا می‌گیرد که سیلی به گوش پدرش می‌زند. شاید هم بدون رضایت قلبی خود. این خشم، نه تنها معطوف به پدر خانواده نیست، بلکه در بعضی از سکانس‌های فلم، این خشم معطوف به وضعیت جامعه، سیاست حاکم بر جامعه، افکار جامعه، دولت و فرهنگ و ... است. این فلم، شاید به‌خاطر سیاست‌ها و فرهنگ و افکار حاکم بر جامعه است؛ همانند سمی که جامعه را مسموم کرده است.

به عبارت دیگر، فلم واقعیت امروز جامعه ماست و تازه روستایی به اندازه کافی دردها و رنج‌های جامعه را منعکس نکرده است. شاید هم بیش‌تر از این نمی‌توانست در جامعه اختناق زده اظهار وجود کند.

شاید هم سعید روستایی کارگران و یا نویسندگان به‌شکل واقعی در جریان نوع رفتارها و برخوردهایی که اعضای چنین خانواده‌هایی با هم دارند بوده و حاصل فرهنگ غالب بر جامعه است.

مهم‌تر از همه، سانسور نفس‌بسیاری از سینماگران، روشنفکران، نویسندگان، هنرمندان، روزنامه‌نگاران و همچنین نهادهای مردمی و جنبش‌های اجتماعی را بند آورده است. در چنین جامعه‌ای فعالیت فرهنگی و هنری، چندان ساده نیست.

فاصله طبقاتی، فقر و بی‌کاری در جامعه ما، غوغا می‌کند. چنین جامعه‌ای معضلات عدیده‌ای دارند. فرهنگ پدرسالاری و مردسالاری؛ چشم و هم چشمی. تبعیض جنسیتی. استثمار طبقاتی، فساد و اختلاس. زورگویی و اختناق. سرکوب و اعدام و... تعطیلی کارخانه‌ها و یا کاهش ظرفیت تولید و تعدیل نیرو. گرانی و تورم. فقر و فلاکت اقتصادی و فرهنگی. دشوار شدن زیست و زندگی خانواده‌ها، به‌ویژه برای جوانان به‌خاطر کاهش سطح درآمد و بیکاری، بی‌عدالتی و سرکوب مطالبات بر حق مردم. نداشتن افق و چشم‌انداز روشن برای جوانان کشور با اختناق و گرانی و تورم روز افزون. افزایش فشار روانی بر مردم و افزایش تنش غیرقابل تحمل در داخل خانواده‌ها و روابط میان افراد جامعه و ... این‌ها مسائلی هستند که کم و بیش اکثریت شهروندان جامعه ما، با آن‌ها درگیر هستند. کارگردان نتوانسته و یا نخواسته همه این معضلات در این فلم جا دهد. اما گوشه‌هایی از سرکوب و اختناق و فقر و بحران خانواده‌ها در جامعه را نشان می‌دهد.

دوشنبه هفتم فروردین- حمل- ۱۴۰۲- بیست و هفتم مارچ ۲۰۲۳

- علاقه‌مندان می‌توانند فلم برادران لیلا را در لینک زیر تماشا کنند:
<https://ifilo.net/v/gS7K5F>